

Przykładowy program nauczania do umiejętności dodatkowej (DUZ) dla zawodu technik procesów introligatorskich 311936

Wykonywanie opraw artystycznych

Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki

Konkurs nr POWR.02.15.00-IP.02-00-001/21 Opracowanie programów nauczania do umiejętności dodatkowych dla zawodów (DUZ) – II Etap (DUZ II)

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

2022

Spis treści

1. Wykonywanie oprav artystycznych.....	1
1. Założenia ogólne	4
1.1. Opis dodatkowej umiejętności zawodowej	4
1.2. Uzasadnienie ujęcia w programie nauczania zawodu dodatkowej umiejętności zawodowej, odnoszące się do potrzeb na rynku pracy	5
2. Założenia organizacyjne.....	7
2.1. Liczba godzin przewidzianych na realizację programu dodatkowej umiejętności zawodowej	7
2.2. Wymagane kwalifikacje osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej	9
2.3. Wyposażenie dydaktyczne niezbędne do realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej	10
2.4. Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej (opcjonalnie).....	11
3. Cele kształcenia – zadania zawodowe – określone dla dodatkowej umiejętności zawodowej	12
4. Wykaz efektów kształcenia określonych dla dodatkowej umiejętności zawodowej wraz z kryteriami ich weryfikacji	13
5. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej	16
6. Program nauczania przedmiotów wyodrębnionych w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej	18
6.1. Technologia opracowania artystycznego	18

6.2.	Oprawianie artystyczne	24
7.	Ewaluacja programu nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej	30
7.1.	Obszary ewaluacji	30
7.2.	Wskaźniki osiągnięcia celu ewaluacji	30
7.3.	Przykładowe narzędzia ewaluacji.....	31
8.	Wykaz proponowanej literatury.....	42
8.1.	Podręczniki i publikacje naukowe.....	42
8.2.	Witryny internetowe.....	43
8.3.	Zalecenia, normy, noty aplikacyjne	44

1. Założenia ogólne

Technik procesów introligatorskich jest zawodem branży poligraficznej, która swoim zakresem obejmuje wszelkie zawody, kwalifikacje i specjalizacje istotne podczas produkcji poligraficznej. Branża poligraficzna to branża dynamicznie rozwijająca się w Polsce i na całym świecie, rosną wymagania w stosunku różnorodności i jakości wykonania produktów poligraficznych. W związku z tym rośnie zapotrzebowanie na pracowników tej branży. Biorąc pod uwagę cały proces produkcji poligraficznej, konieczne jest kształcenie od grafików, przez drukarzy po introligatorów. Obecnie w zakresie procesów introligatorskich są kształceni operatorzy maszyn i urządzeń wykończeniowych i introligatorskich, ale z coraz większym zainteresowaniem spotyka się sektor introligatorni a dokładnie wykonywanie opraw artystycznych. Analizując rynek pracy i ilość wykwalifikowanych specjalistów w wykonywaniu opraw artystycznych widoczny jest ich brak, przy coraz większym zainteresowaniu dokładnie tym sektorem.

1.1. Opis dodatkowej umiejętności zawodowej

Wykonywanie opraw artystycznych to umiejętność dosyć niszowa, jednak coraz bardziej poszukiwana. Obok rosnącej liczby ilości i dostępności publikacji elektronicznych, wzrasta zainteresowanie artystycznym opracowaniem publikacji nowych jak i starodruków. Oprawa artystyczna jest zawsze unikatowa. Projekt oprawy musi być spójny z treścią książki, z czasem jej wydania i okoliczności. Dobrane są wszystkie szczegóły oprawy od kroju czcionki, przez materiały do wykonania oprawy i uszlachetnienia aż do pełnej personalizacji.

Wykonywanie opraw artystycznych to uzupełnienie wiedzy i umiejętności introligatora w rozumieniu przemysłowego.

Podczas realizowania DUZ uczeń zdobędzie wiedzę i umiejętności teoretyczne ale przede wszystkim praktyczne związane z wykonaniem opraw artystycznych. Pozna elementy i charakterystykę tych opraw, proces projektowania opraw artystycznych, jakie materiały są potrzebne do ich wykonania oraz w jaki sposób je wykonać, za pomocą specjalistycznych narzędzi i urządzeń.

Zdobycie dodatkowych umiejętności zawodowych z zakresu wykonywania opraw artystycznych pozwoli absolwentom podjąć pracę w introligatorniach artystycznych lub podjąć własną działalność w tym zakresie.

1.2. Uzasadnienie ujęcia w programie nauczania zawodu dodatkowej umiejętności zawodowej, odnoszące się do potrzeb na rynku pracy

Powstanie zawodu operator urządzeń introligatorskich oraz technik procesów introligatorskich było odpowiedzią na zmieniające się przemysłowe procesy introligatorskie i wykończeniowe w zakładach zajmujących się poligrafią. Coraz mniej prac jest wykonywanych ręcznie i oddzielnych introligatorniach a w większości w drukarniach przez urządzenia i maszyny o różnym stopniu automatyzacji. Istotnie introligator zajmujący się wyłącznie procesem oprawiania przestał być zawodem poszukiwanym na rynku pracy. Zastąpił go operator urządzeń introligatorskich i wykończeniowych, czyli osoba obsługująca maszyny i urządzenia do obróbki druków luźnych, opraw i opakowań.

Na rynku pracy rośnie zapotrzebowanie na tych operatorów niemalże w całym kraju, co jest widoczne w Obwieszczeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 01 lutego 2022 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy [M.P. 2022 r., poz. 120].

Program nauczania obejmujący zadania zawodowe w kwalifikacji PGF.03
Realizacja procesów introligatorskich i opakowaniowych stanowiące podbudowę dla
zawodu technik procesów introligatorskich, uwzględnia w zakresie wykonywania
opraw jedynie umiejętności przemysłowe, DUZ *Wykonywanie opraw artystycznych*
doskonale uzupełniają zestaw wiedzy i umiejętności objęty podstawą programową
o te niszowe, artystyczne, który pozwoli na wykształcenie specjalistów w tym
zakresie.

2. Założenia organizacyjne

2.1. Liczba godzin przewidzianych na realizację programu dodatkowej umiejętności zawodowej

Zgodnie z §4 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 roku, poz. 639) godziny stanowiące różnicę między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego określoną w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego można przeznaczyć m.in. na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych przygotowujących uczniów do uzyskania dodatkowych umiejętności zawodowych związanych z nauczaniem zawodem, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe.

Do obliczeń przyjmuje się, że średnio w każdym roku jest 30 tygodni co stanowi 1680 godzin. Różnica godzin między minimalną liczbą godzin wynikająca z podstawy programowej kształcenia w zawodzie, a liczbą godzin wynikającą z ramowego planu nauczania wynosi 440. Jest to liczba godzin, która może być przeznaczona na zajęcia w ramach dodatkowych umiejętności zawodowych.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego w zawodzie Technik procesów introligatorskich 311936 obejmuje dwie kwalifikacje:

PGF.03. Realizacja procesów introligatorskich i opakowaniowych

PGF.06. Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej

Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla tych kwalifikacji wynosi 1240 h

PGF.03. Realizacja procesów introligatorskich i opakowaniowych	810
PGF.06. Planowanie i kontrola produkcji poligraficznej	430

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 roku, poz. 639) w technikum 5 – letnim łączna liczba godzin przeznaczona na kształcenie zawodowe wynosi 56. Do obliczeń przyjmuje się że średnio w każdym roku jest 30 tygodni co stanowi 1680 godzin. Różnica godzin między minimalną liczbą godzin wynikającą z podstawy programowej kształcenia w zawodzie, a liczbą godzin wynikającą z ramowego planu nauczania wynosi 420. Jest to liczba godzin która może być przeznaczona na zajęcia w ramach dodatkowych umiejętności zawodowych.

Liczba godzin przewidzianych na realizację programu dodatkowej umiejętności zawodowej (DUZ) wynosi 75 godzin. W tym są zawarte zajęcia teoretyczne oraz ćwiczenia praktyczne. W semestrze daje to średnio 5 godziny tygodniowo.

Czas trwania programu dodatkowej umiejętności zawodowej planowany jest na jeden semestr szkolny. Sugeruje się przeprowadzenie programu dodatkowej umiejętności zawodowej w I semestrze czwartej klasy technikum. Pozwoli to na pozyskanie przez przyszłych absolwentów możliwie świeżej i aktualnej wiedzy z zakresu nauczania niniejszego programu. ~~kursu~~ W szczególnych przypadkach możliwe jest przeprowadzenie programu ~~kursu~~ DUZ w innych terminach, w tym w II semestrze klasy IV. Ostateczną decyzję o umiejscowieniu programu ~~kursu~~ dodatkowej umiejętności zawodowej pozostawia się do decyzji ośrodka prowadzącego szkolenie.

Zaleca się zróżnicowanie podziału zadań na zajęcia indywidualne i zespołowe. Zajęcia z użyciem narzędzi i urządzeń introligatorskich zaleca się realizować w trybie indywidualnym. W przypadku ćwiczeń oraz zajęć praktycznych możliwe jest tworzenie zespołów dwu lub trzyosobowych.

2.2. Wymagane kwalifikacje osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej

Wymagania kwalifikacyjne osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. z 2020 roku poz. 1289 t.j.).

Szczegółowe wymagania osób prowadzących zajęcia (nauczycieli) to:

Szczegółowe wymagania osób prowadzących zajęcia to:

- ukończone studia pierwszego stopnia na kierunku poligrafia (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- studia pierwszego stopnia na kierunku poligrafia, którego efekty kształcenia, obejmują treści nauczanego przedmiotu, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt powyżej, i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Ponadto może to być pracodawca prowadzący działalność poligraficzną lub introligatorską, który posiada uprawnienia instruktora praktycznej nauki zawodu. W uzasadnionych przypadkach w szkole, która realizuje dodatkową umiejętność zawodową może być, za zgodą kuratora oświaty zatrudniona osoba niebędąca nauczycielem, posiadająca przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia zajęć w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej „Zakładanie i pielęgnowanie ekologicznych upraw nasiennych”. Osobę, zatrudnia się na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.), z tym że do tej osoby stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych nauczycieli oraz ustala się jej wynagrodzenie nie wyższe niż 184% kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. Organy prowadzące szkoły mogą upoważniać dyrektorów szkół, w indywidualnych przypadkach, do przyznawania wynagrodzenia w wyższej wysokości.

2.3. Wyposażenie dydaktyczne niezbędne do realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej

Zajęcia teoretyczne powinny odbywać się w pracowni technologii oprawiania wyposażonej w: stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, drukarką, projektorem oraz w tablicę klasyczną lub magnetyczną suchościeralną. Pomoce naukowe takie jak: tablice poglądowe zawierające projekty opraw artystycznych, rodzaje okładek do opraw artystycznych, itp., próbki materiałów do wykonywania opraw, przykłady opraw z elementami dekoracyjnymi tj.: z więzy naturalne i sztuczne, złocenie, barwienie, marmoryzowanie papieru oraz boków wkładów, tłoczenie barwne i bezbarwne okładek, literaturę zawodową, karty charakterystyki środków używanych w introligatorstwie oraz opisy (instrukcje) ich zastosowania. Przyrządy i urządzenia kontrolno-pomiarowe oraz podstawowe

przyrządy introligatorskie. Katalogi i foldery narzędzi i urządzeń introligatorskich, instrukcje obsługi, słowniki.

Zajęcia praktyczne powinny odbywać się w warsztatach lub zakładach pracy specjalizujących się wykonywaniem opraw specjalnych wyposażonych w: krajarkę jednożońową, krajarkę trójżońową, zszywarke, złamywarke, szywnicę, prasę introligatorską, prasę do tłoczeń, prasę do opraw, złociarkę, aparat klejowy, kocioł do kleju, deskę do prasowania arkuszy, bigówkę, kostkę introligatorską, wiertarkę do papieru, pędzle, naczynia takie jak miseczki, kuwety i instrukcje obsługi urządzeń oraz materiały do oprawiania.

2.4. Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej (opcjonalnie)

Dla realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej – „Wykonywanie opraw artystycznych” wymagane jest osiągnięcie efektów kształcenia zawartych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technik procesów introligatorskich, po ukończeniu realizacji kształcenia w ramach kwalifikacji PGF.03. Realizacja procesów introligatorskich i opakowaniowych.

Osoby kształcone zgodnie z programem DUZ Wykonywanie opraw artystycznych powinny posiadać dobry wzrok, prawidłowo postrzegać kolory i być sprawne manualnie. Ponadto powinny posiadać zdolności plastyczne i tworzyć projekty opraw. Introligatorzy specjalizujący się w oprawach artystycznych powinni być bardzo dokładni podczas wykonywania pracy, rzetelni i współpracować w małych grupach.

3. Cele kształcenia – zadania zawodowe – określone dla dodatkowej umiejętności zawodowej

Cele kształcenia w formie zadań zawodowych, do wykonywania których przygotowana jest osoba kształcona zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej (DUZ):

1. Przygotowania opraw artystycznych,
2. Wykonywania i kontrolowania jakości opraw artystycznych.

4. Wykaz efektów kształcenia określonych dla dodatkowej umiejętności zawodowej wraz z kryteriami ich weryfikacji

Tabela 1. Wykaz efektów kształcenia określonych dla dodatkowej umiejętności zawodowej (DUZ) wraz z kryteriami ich weryfikacji.

Efekty kształcenia. Uczeń:	Kryteria weryfikacji. Uczeń:
1) Charakteryzuje oprawy artystyczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Klasyfikuje oprawy artystyczne 2. Rozróżnia elementy opraw artystycznych 3. Rozróżnia cechy opraw artystycznych
2) Tworzy projekt opraw artystycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowuje szatę graficzną opraw artystycznych 2. Rysuje szkic projektu opraw 3. Dobiera czcionki, sposób uszlachetnienia opraw i wykończenia
3) Dobiera półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Klasyfikuje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych 2. Rozpoznaje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych 3. Wymienia właściwości półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych

<p>Efekty kształcenia.</p> <p>Uczeń:</p>	<p>Kryteria weryfikacji.</p> <p>Uczeń:</p>
	<p>4. Określa zakres zastosowania półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych</p>
<p>4) Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych</p>	<p>1. Rozróżnia narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych</p> <p>2. Określa parametry techniczne narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych</p> <p>3. Wskazuje zastosowanie narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych</p> <p>4. Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych</p>
<p>5) Realizuje jednostkowe operacje wykonania opraw artystycznych</p>	<p>1. Rozróżnia operacje jednostkowe wykonywane podczas wykonania opraw artystycznych</p> <p>2. Przygotowuje półprodukty i materiały do oprawiania artystycznego</p> <p>3. Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do realizacji</p>

<p>Efekty kształcenia.</p> <p>Uczeń:</p>	<p>Kryteria weryfikacji.</p> <p>Uczeń:</p>
	<p>jednostkowych operacji wykonania opraw artystycznych</p> <p>4. Obsługuje narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych</p> <p>5. Wykonuje połączenia elementy opraw artystycznych</p>
<p>6) Ocenia jakość wykonania opraw artystycznych</p>	<p>1. Sprawdza zgodność oprawy z wymaganiami projektu</p> <p>2. Wskazuje prawidłowość wykonania opraw pod kątem właściwości fizycznych i wytrzymałościowych</p> <p>3. Wskazuje wady opraw</p> <p>4. Wskazuje działania eliminujące powstawanie wad i błędów podczas wykonywania opraw</p>

5. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej

Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej (DUZ) zredagowany w formie tabeli zawartej w Regulaminie.

Tabela 2. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej

Nazwa przedmiotu/zajęć	Liczba godzin	Uwagi do realizacji (forma zajęć np. wykład, ćwiczenia praktyczne, zajęcia w zakładzie pracy, itp.)
Technologia opracowania artystycznego	15	Przedmiot o charakterze teoretycznym. Może być realizowany dla całej grupy słuchaczy w pracowni opracowania. Metody nauczania: wykład informacyjny, instruktaż, tekst przewodni, metoda przypadków. Przedmiot może być realizowany zarówno w nauce stacjonarnej jak w formie e-learningu.
Opracowanie artystyczne	60	Przedmiot o charakterze praktycznym. Realizowany powinien być indywidualnie lub w grupach 2-3 osobowych. Pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, ćwiczenia przedmiotowe, ćwiczenia produkcyjne, metoda projektów. Przedmiot może być realizowany wyłącznie w nauce stacjonarnej w

Nazwa przedmiotu/zajęć	Liczba godzin	Uwagi do realizacji (forma zajęć np. wykład, ćwiczenia praktyczne, zajęcia w zakładzie pracy, itp.)
		warsztatach specjalizujących się oprawami artystycznymi (w szkole lub w zakładzie pracy)

6. Program nauczania przedmiotów wyodrębnionych w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej

6.1. Technologia opracowania artystycznego

Cele ogólne przedmiotu Technologia opracowania artystycznego to:

1. Zapoznanie się z procesem opracowania artystycznego.
2. Poznanie aspektów plastycznych i estetycznych tworzenia projektów opraw artystycznych.
3. Poznanie metod uszlachetniania i wykończania elementów opraw artystycznych.
4. Zdobywanie wiedzy na temat unikatowych opraw artystycznych.

Cele szczegółowe przedmiotu Technologia opracowania artystycznego to:

1. klasyfikować oprawy artystyczne,
2. charakteryzować materiały stosowane do opracowania artystycznego,
3. dobierać półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych,
4. posługiwać się katalogami materiałów stosowanych wykonania opraw artystycznych,
5. charakteryzować narzędzia, przyrządy i urządzenia stosowane podczas opracowania artystycznego,
6. charakteryzować operacje jednostkowe podczas wykonywania opraw artystycznych,
7. charakteryzować metody uszlachetniania i wykończania opraw artystycznych,
8. identyfikować błędy i wady powstające podczas wykonywania opraw artystycznych,
9. wskazywać działania i rozwiązania ograniczające powstawanie błędów i wad podczas opracowania artystycznego.

Materiał nauczania przedmiotu Technologia opracowania artystycznego uwzględniający oczekiwane efekty kształcenia oraz kryteria ich weryfikacji

Tabela 3. Program nauczania przedmiotu Technologia opracowania artystycznego

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Uwagi
Charakteryzowanie opraw artystycznych	1	1) Charakteryzuje oprawy artystyczne	1. Klasyfikuje oprawy artystyczne 2. Rozróżnia elementy opraw artystycznych 3. Opisuje cechy opraw artystycznych	Klasa V
Charakteryzowanie półproduktów i materiałów do wykonywania opraw artystycznych	4	2) Dobiera półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych	1. Klasyfikuje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych 2. Rozpoznaje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych	

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Uwagi
			3. Wymienia właściwości półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych 4. Określa zakres zastosowania półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych	
Charakteryzowanie narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonywania opraw artystycznych	4	3) Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych	1. Rozróżnia narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych 2. Charakteryzuje parametry techniczne narzędzi, przyrządów i	

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Uwagi
			urządzeń do wykonania opraw artystycznych 3. Wskazuje zastosowanie narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych	
Charakteryzowanie jednostkowych operacji wykonywania opraw artystycznych	4	4) Realizuje jednostkowe operacje wykonania opraw artystycznych	1. Rozróżnia operacje jednostkowe wykonywane podczas wykonania opraw artystycznych 2. Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do realizacji jednostkowych operacji wykonania	

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Uwagi
			opraw artystycznych	
Ocenianie jakości opraw artystycznych	2	5) Ocenia jakość wykonania opraw artystycznych	3. Wskazuje wady opraw 4. Wskazuje działania eliminujące powstawanie wad i błędów podczas wykonywania opraw	

Procedury osiągnięcia celów kształcenia przedmiotu.

Podstawą do osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Technologia opracowania artystycznego jest:

- zaplanowanie poszczególnych lekcji (wskazanie celów do osiągnięcia),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania w celu aktywizacji ucznia,
- dobór formy pracy z określeniem ilości osób w grupie,
- określenie indywidualizacji zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchaczy,
- stosowanie oceniania w formie zaliczeń danego działu,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów.

Metody nauczania przedmiotu.

W zakres przedmiotu Technologia opracowania artystycznego wchodzi wymagania programowe o charakterze teoretycznym. W związku z tym zaleca się stosowanie metod kształcenia adekwatnych do tych wymagań (np. wykład informacyjny, instruktaż, tekst przewodni, metoda przypadków.)

Obudowa dydaktyczna:

W zakres obudowy dydaktycznej wchodzi następujące elementy:

- literatura przedmiotu,
- poradniki metodyczne dla nauczycieli,
- scenariusze zajęć edukacyjnych (tradycyjne lub multimedialne) dla nauczycieli wraz z przygotowanymi materiałami dydaktycznymi,
- materiały dydaktyczne związane z wykorzystaniem metod aktywizujących,
- pakiety edukacyjne, skrypty lub e-skrypty zawierające karty pracy dla uczniów,
- testy i sprawdziany sprawdzające wiedzę i umiejętności teoretyczne uczniów,
- narzędzia diagnozujące rozwój uczniów.

Warunki realizacji przedmiotu

Zajęcia powinny odbywać się w pracowni technologii opracowania wyposażonej w: stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, drukarką, projektorem oraz w tablicę klasyczną lub magnetyczną suchościeralną. Pomoce naukowe takie jak: tablice poglądowe zawierające projekty opraw artystycznych, próbki materiałów do wykonywania opraw, przykłady opraw, literaturę zawodową, karty charakterystyki środków używanych w introligatorstwie oraz opisy (instrukcje) ich zastosowania. Przyrządy i urządzenia kontrolno-pomiarowe oraz podstawowe przyrządy introligatorskie. Katalogi i foldery narzędzi i urządzeń introligatorskich, instrukcje obsługi, słowniki.

Nauczanie przedmiotu może się odbywać dla całej grupy uczestników lub w grupach, w sposób umożliwiający każdemu słuchaczowi pracę samodzielną oraz jej indywidualizację.

6.2. Oprawianie artystyczne

Cele ogólne przedmiotu Oprawianie artystyczne to:

1. Nabywanie umiejętności tworzenia projektów opraw artystycznych.
2. Realizowanie procesu wykonania opraw artystycznych.
3. Rozwijanie umiejętności tworzenia unikatowych opraw.

Cele szczegółowe przedmiotu Oprawianie artystyczne to:

1. opracowywać projekty opraw artystycznych,
2. przygotowywać półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych,
3. posługiwać się katalogami materiałów stosowanych wykonania opraw artystycznych,
4. przygotowywać narzędzia, przyrządy i urządzenia do oprawiania artystycznego,
5. obsługiwać narzędzia, przyrządy i urządzenia do oprawiania artystycznego,
6. dobierać operacje jednostkowe do oprawiania artystycznego,
7. prowadzić proces oprawiania artystycznego,
8. rozpoznawać wady opraw artystycznych,
9. usuwać wady powstałe podczas oprawiania artystycznego.

Tabela 4. Program nauczania przedmiotu Oprawianie artystyczne

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Uwagi
Projektowanie opraw artystycznych	12	1) Tworzy projekt opraw artystycznych	1. Wykonuje szatę graficzną opraw artystycznych 2. Rysuje szkic projektu opraw 3. Dobiera czcionki, sposób uszlachetnienia opraw i wykończenia	Klasa V
Przygotowanie procesu oprawiania artystycznego	12	2) Dobiera półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych	2. Rozpoznaje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych 4. określa zakres zastosowania półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych	Klasa V
Przygotowanie procesu oprawiania artystycznego		3) Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania	1. Rozróżnia narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych	Klasa V

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Uwagi
		opraw artystycznych	2. Wskazuje parametry techniczne narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych 3. Określa zastosowanie narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych 4. Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych	
Wykonywanie opraw artystycznych	28	4) Realizuje jednostkowe operacje wykonania	1. Rozróżnia operacje jednostkowe wykonywane podczas wykonania	Klasa V

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Uwagi
		opraw artystycznych	opraw artystycznych 2. Przygotowuje półprodukty i materiały do opracowania artystycznego 3. Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do realizacji jednostkowych operacji wykonania opraw artystycznych 5. Obsługuje narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych	
Ocenianie jakości opraw artystycznych	8	5) Ocenia jakość wykonania opraw artystycznych	1. Ocenia zgodność oprawy z wymaganiami projektu	Klasa V

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Uwagi
			2. Weryfikuje prawidłowość wykonania opraw pod kątem właściwości fizycznych i wytrzymałościowych 3. Rozpoznaje wady opraw 4. Wskazuje działania eliminujące powstawanie wad i błędów podczas wykonywania opraw	
Razem:	60			

Procedury osiągnięcia celów kształcenia przedmiotu.

Podstawą do osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu

Oprawianie artystyczne jest:

- zaplanowanie poszczególnych lekcji (wskazanie celów do osiągnięcia),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania w celu aktywizacji ucznia,
- dobór formy pracy z określeniem ilości osób w grupie,

- określenie indywidualizacji zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchaczy,
- stosowanie oceniania w formie zaliczeń danego działu,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów.

Metody nauczania przedmiotu.

W zakres przedmiotu Oprawianie artystyczne wchodzi wymagania programowe o charakterze praktycznym. W związku z tym zaleca się stosowanie metod kształcenia adekwatnych do tych wymagań (np. pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktążem, ćwiczenia przedmiotowe, ćwiczenia produkcyjne, metoda projektów.)

Obudowa dydaktyczna:

W zakres obudowy dydaktycznej wchodzi następujące elementy:

- literatura przedmiotu,
- poradniki metodyczne dla nauczycieli,
- scenariusze zajęć edukacyjnych (tradycyjne lub multimedialne) dla nauczycieli wraz z przygotowanymi materiałami dydaktycznymi,
- materiały dydaktyczne związane z wykorzystaniem metod aktywizujących,
- pakiety edukacyjne, skrypty lub e-skrypty zawierające karty pracy dla uczniów,
- testy i sprawdziany sprawdzające wiedzę i umiejętności praktyczne uczniów,
- narzędzia diagnozujące rozwój uczniów.

Warunki realizacji przedmiotu

Zajęcia praktyczne powinny odbywać się w warsztatach lub zakładach pracy specjalizujących się wykonywaniem opraw specjalnych wyposażonych w: krajarkę jednożową, krajarkę trójżową, zszywarkę, złamywarkę, szywnicę, prasę introligatorską, prasę do tłoczeń, prasę do opraw, złociarkę, aparat klejowy, kocioł do kleju, deskę do prasowania arkuszy, bigówkę, kostkę introligatorską, wiertarkę do

papieru, pędzle, naczynia takie jak miseczki, kuwety instrukcje obsługi urządzeń oraz materiały do oprawiania i zdobienia opraw.

Nauczanie przedmiotu może się odbywać dla całej grupy uczestników lub w grupach, w sposób umożliwiający każdemu słuchaczowi pracę samodzielną oraz jej indywidualizację.

7. Ewaluacja programu nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej

7.1. Obszary ewaluacji

Ewaluacja programu DUZ jest przeprowadzana po zakończonym procesie nauczania. Ma na celu zweryfikowanie osiągnięcia efektów kształcenia określonych w DUZ, zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym.

Obszary ewaluacji programu DUZ to:

- stopień realizacji efektów kształcenia,
- osiągnięcie celów kształcenia,
- skuteczność zastosowanych metod i środków dydaktycznych,
- spójność programu z oczekiwaniami rynku pracy
- dostosowanie metod sprawdzania i oceniania wiedzy i umiejętności,
- dobór całego programu do wymagań rynku pracy.

7.2. Wskaźniki osiągnięcia celu ewaluacji

Wskaźnikiem osiągnięcia celu ewaluacji jest przede wszystkim określenie przygotowania uczniów do wykonywania zadań zawodowych objętych DUZ.

Na wskaźniki osiągnięcia celu ewaluacji składają się wnioski z:

- ewaluacji celów programowych,
- ewaluacji efektywności nauczania,

- ewaluacji przydziału uczniów do realizowania programu DUZ,
- ewaluacji spójności treści nauczania z celami nauczania.

7.3. Przykładowe narzędzia ewaluacji

Ewaluacja programu nauczania DUZ powinna być wykonana za pomocą odpowiednio dobranych narzędzi ewaluacyjnych. W zależności od badanego obszaru ewaluacji i celu ewaluacji stosuje narzędzia do badań jakościowych i ilościowych. Są to przykładowo arkusze obserwacji, arkusze wywiadów, kwestionariusze, ankiety.

WZÓR KWESTIONARIUSZA ANKIETY DLA UCZNI/NAUCZYCIELA/PACODAWCY

PROPONOWANE NARZĘDZIA DO POMIARU W RAMACH OCENY KSZTAŁCENIA DLA DODATKOWEJ UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWEJ

Do proponowanych narzędzi pomiaru w ramach oceny kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej zaliczyć można:

- 1) **wstępny arkusz** pomiaru, w którym uczeń określi poziom swoich umiejętności „na wejściu” – przed odbyciem kształcenia zawodowego;
- 2) **końcowy arkusz** pomiaru przeprowadzony po odbyciu kształcenia zawodowego;
- 3) **obserwacja i ocena** zachowania ucznia przy wykonywaniu zadań zawodowych.

WSTĘPNY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie umiejętności kształcenia zawodowego

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Charakteryzowania opraw artystycznych
2. projektowania opraw artystycznych
3. Dobierania półproduktów i materiałów do wykonywania opraw artystycznych
4. Dobierania narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonywania opraw artystycznych
5. Realizowania jednostkowych operacji wykonywania opraw artystycznych
6. Oceniania jakości wykonywania opraw artystycznych

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. Nie posiadam danej umiejętności – nie wiem, jak wykonać daną czynność, nigdy tego nie robiłem.
2. Uczę się – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.
3. Potrafię wykonać podstawowe czynności – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
4. Pracuję samodzielnie – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.

5. Uczę innych – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Klasyfikuje oprawy artystyczne						
Rozróżnia elementy opraw artystycznych						
Opisuje cechy opraw artystycznych						
Opracowuje szatę graficzną opraw artystycznych						
Rysuje szkic projektu opraw						
Dobiera czcionki, sposób uszlachetnienia opraw i wykończenia						
Klasyfikuje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Rozpoznaje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych						
wymienia właściwości półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych						
określa zakres zastosowania półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych						
Rozróżnia narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych						
Określa parametry techniczne narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych						
Określa zastosowanie narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych						
Planuje wykorzystanie narzędzi, przyrządów						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
i urządzeń do wykonania opraw artystycznych						
Rozróżnia operacje jednostkowe wykonywane podczas wykonania opraw artystycznych						
Przygotowuje półprodukty i materiały do oprawiania artystycznego						
Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do realizacji jednostkowych operacji wykonania opraw artystycznych						
Obsługuje narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych						
Łączy elementy opraw artystycznych						
Ocena jakość wykonania oprawy artystycznej						
Ocena zgodność oprawy z wymaganiami projektu						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Weryfikuje prawidłowość wykonania opraw pod kątem właściwości fizycznych i wytrzymałościowych						
Rozpoznaje wady opraw						
Wskazuje działania eliminujące powstawanie wad i błędów podczas wykonywania opraw						

Końcowy arkusz pomiaru umiejętności

KOŃCOWY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie przez umiejętności kształcenia zawodowego.

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Charakteryzowania opraw artystycznych
2. projektowania opraw artystycznych
3. Dobierania półproduktów i materiałów do wykonywania opraw artystycznych
4. Dobierania narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonywania opraw artystycznych
5. Realizowania jednostkowych operacji wykonywania opraw artystycznych
6. Oceniania jakości wykonywania opraw artystycznych

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. Nie posiadam danej umiejętności – nie wiem, jak wykonać daną czynność, nigdy tego nie robiłem.
2. Uczę się – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.
3. Potrafię wykonać podstawowe czynności – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.

4. Pracuję samodzielnie – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.
5. Uczę innych – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Klasyfikuje oprawy artystyczne						
Rozróżnia elementy opraw artystycznych						
Opisuje cechy opraw artystycznych						
Opracowuje szatę graficzną opraw artystycznych						
Rysuje szkic projektu opraw						
Dobiera czcionki, sposób uszlachetnienia opraw i wykończenia						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Klasyfikuje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych						
Rozpoznaje półprodukty i materiały do wykonania opraw artystycznych						
wymienia właściwości półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych						
określa zakres zastosowania półproduktów i materiałów do wykonania opraw artystycznych						
Rozróżnia narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych						
Określa parametry techniczne narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych						
Określa zastosowanie narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Planuje wykorzystanie narzędzi, przyrządów i urządzeń do wykonania opraw artystycznych						
Rozróżnia operacje jednostkowe wykonywane podczas wykonania opraw artystycznych						
Przygotowuje półprodukty i materiały do oprawiania artystycznego						
Dobiera narzędzia, przyrządy i urządzenia do realizacji jednostkowych operacji wykonania opraw artystycznych						
Obsługuje narzędzia, przyrządy i urządzenia do wykonania opraw artystycznych						
Łączy elementy opraw artystycznych						
Ocenia jakość wykonania oprawy artystycznej						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Ocenia zgodność oprawy z wymaganiami projektu						
Weryfikuje prawidłowość wykonania opraw pod kątem właściwości fizycznych i wytrzymałościowych						
Rozpoznaje wady opraw						
Wskazuje działania eliminujące powstawanie wad i błędów podczas wykonywania opraw						

8. Wykaz proponowanej literatury

8.1. Podręczniki i publikacje naukowe

- [1] Jakucewicz S., Khadzynova S., *Artystyczne techniki graficzne*, Politechnika Łódzka, 2017
- [2] Praca zbiorowa, *Poligrafia – sztuka, techniki i technologie*, COBRPP, 2021
- [3] French N., D’Andrade H., *Zrób projekt typo, d2d.pl*, 2021
- [4] Jakucewicz S., *Papier w poligrafii, Inicjał*, 2005
- [5] Gołąb A., *Praktyczny poradnik poligraficzny. Proces*, Helion, 2021
- [6] Clossey D., Hershey J.-M., *Procesy introligatorskie i wykończeniowe współczesnej poligrafii*, COBRPP, Warszawa 2008
- [7] Magdzik S. *Introligatorstwo przemysłowe*, WSiP, 1992
- [8] Jefimow, W.: *Pracownia introligatorska w szkole i w domu*. WSiP, Warszawa 1986
- [9] Kwiatkowska I., Stankiewicz B.: *BHP na stanowiskach pracy w przemyśle poligraficznym*. Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Poligraficznego, Warszawa 2021
- [10] Kwiatkowska I., Stankiewicz B.: *Gospodarka odpadami w zakładach poligraficznych*. Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Poligraficznego, Warszawa 2021
- [11] Krajowy standard kwalifikacji zawodowych dla zawodu *Introligator poligraficzny* 734502. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2007
- [12] Panák J., Čeppan M. Dvonka V., Karpinský L., Kordoš P., Mikula M., Jakucewicz S.: *Poligrafia procesy i technika*. COBRPP, Warszawa 2005

- [13] Praca zbiorowa: *Poligrafia – sztuka, techniki, technologie*. Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Poligraficznego, Warszawa 2021
- [14] Kawecka-Gryczowa A., Libiszowski S., Trzynadłowski J: *Współczesne polskie introligatorstwo i papiernictwo: Mały słownik encyklopedyczny*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1986
- [15] Krajowy standard kwalifikacji zawodowych dla zawodu Introligator poligraficzny734502. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2007

8.2. Witryny internetowe

- [i1] <https://introligatornia.poznan.pl/oprawy-ksiazek/> *Witryna internetowa zawiera informacje z zakresu oprawy książek* [dostęp 26.07.2022]
- [i2] <https://www.kurtiak-ley.pl/artystyczna-oprawa-ksiazek/> *Witryna internetowa zawiera informacje o artystycznej oprawie książek* [dostęp 26.07.2022]
- [i3] <https://www.introligatorstwo.pl/index.php?id=1> *Witryna internetowa zawiera informacje z zakresu introligatorstwa artystycznego* [dostęp 26.07.2022]
- [i4] <https://www.grafikaidruk.pl/artukul/rodzaje-opraw-ksiazkowych-63300> *Witryna internetowa zawiera informacje z zakresu rodzaju stosowanych opraw książkowych* [dostęp 26.07.2022]
- [i5] https://www.elanders.pl/blog/rodzaje-opraw-introligatorskich-klasyfikacja-i-zastosowanie_ *Witryna zawiera informacje o rodzajach opraw introligatorskich* [dostęp 26.07.2022]

[i6] <https://www.totem.com.pl/blog/oprawy-twarde-przewodnik> *Witryna zawiera informacje o oprawach twardych różnego rodzaju książek* [dostęp 26.07.2022]

[i7] https://zst.srem.pl/wp-content/uploads/2020/03/3b_podstawy_poligrafii_klas_opraw_1_2.pdf *Witryna zawiera informację o klasyfikacji opraw książkowych* [dostęp 26.07.2022]

[i8] <https://whk.up.krakow.pl/oprawor.html> *Witryna zawiera informację o zastosowaniu do oprawy książek elementów orientalnych* [dostęp 26.07.2022]

8.3. Zalecenia, normy, noty aplikacyjne

[z1] BN-73/7401-13 Introligatorstwo przemysłowe.